

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-03-23

Diarienummer N609-1155/23

Handläggare: Elisabet Sandström

E-post: elisabet.sandstrom@grundskola.goteborg.se

Grundskolenämndens verksamhetsnomineringar inför budget 2024

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

Grundskolenämnden godkänner verksamhetsnomineringar inför budget 2024, enligt bilaga 1 till tjänsteutlåtande daterat 2023-03-23 och översänder beslutet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Enligt kommunfullmäktiges riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska alla nämnder i Göteborgs Stad upprätta ett underlag till en verksamhetsnominering, som ska överlämnas till det politiska budgetarbetet. Nomineringen ska förhålla sig till lagstiftad verksamhet, nämndens reglemente och budget. I årets verksamhetsnomineringar belyser grundskolenämnden faktorer som bidrar till väsentligt högre kostnader för nämnden vilka företrädesvis har med pris- och löneutvecklingen och olika aspekter av lokalkostnader att göra. Det finns i nuläget inget som talar för att de externa faktorer som påverkar stadens ekonomiska läge skulle vara mer gynnsamma under 2024, snarare tvärt om. För att kunna hantera de utmaningar som väntar är det viktigt att styrningen från nämnden såväl som kommunfullmäktige är tydlig och långsiktig. Att prioritera skarpt blir avgörande för både nämnd och förvaltning. De möjligheter till effektiviseringar som nämnden vill uppmärksamma inför den stadengemensamma budgetprocessen handlar om förbättrad samordning av de delar av budgetprocessen som handlar om köp- och sälj av staden interna tjänster och grundskolenämndens utgångsläge för att minska tid och resurser för administration.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen bedömer att omfattningen på de kostnadsökningar som identifierats inför budgetåret 2024 medför betydande omfördelningar inom nämndens tilldelade ram. Kostnadsökningarna sker i ett läge där befolkningsutvecklingen bromsar in samtidigt som det sker en förskjutning från yngre till äldre elever och högre andel elever i grundsärskola. Det innebär sannolikt att den elevpeng som fördelas till skolorna inte kan höjas i den omfattning som krävs för att finansiera nuvarande verksamhet utan effektiviseringar.

Vid antagande om att nämndens ram räknas upp med 1,5 procent för 2024 från 2023 års nivå så motsvarar de förväntade kostnadsökningarna som tydliggörs i verksamhetsnomineringarna (725 mnkr) potentiellt 7,6 procent av nämndens ram 2024

eller motsvarande 1036 årsarbetare.¹ Vid liknande framskrivning blir de ekonomiska effekterna än större 2025 och 2026 men mot bakgrund av de många osäkra faktorerna som ingår så bör prognostisering ske med försiktighet.

Bedömning ur ekologisk dimension

I en av verksamhetsnomineringarna beskrivs ökade lokalkostnader som en förutsättning att ta hänsyn till framåt. Högre miljökrav vid ny- och ombyggnation i enlighet med stadens miljö- och klimatprogram utgör en orsak till högre kostnader.

Bedömning ur social dimension

Att elever lyckas ta sig in och fullfölja ett nationellt gymnasieprogram är en av de viktigaste faktorerna för att bidra till ett jämlikt och hållbart samhälle. Nämndens resursfördelningsmodell bygger på fördelning efter behov, bland annat utifrån socioekonomiska faktorer. I verksamhetsnomineringen beskrivs flera faktorer som väntas innebära ett högre kostnadsläge vilket kommer att innebära behov av omprioritering inom den givna ramen. Viktigt att beakta vid sådan omprioritering är hur det kan väntas påverka olika elevgrupper och verksamhetens kvalitet.

Samverkan

Information och dialog i FSG:s utskott för organisation och budget den 27 mars 2023.

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 17 april 2023.

Bilagor

1. Grundskolenämndens verksamhetsnomineringar inför budget 2024
2. Grundskolenämndens omvärldsrapport 2023

¹ Baserat på genomsnittlig årslön för lärare inklusive sociala avgifter.

Ärendet

Grundskolenämnden ska senast den 30 april besluta om nämndens verksamhetsnomineringar som ska bifogas till Förutsättningar för budget 2024 – 2026 för Göteborgs Stad.

Beskrivning av ärendet

Enligt kommunfullmäktiges riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska alla nämnder i Göteborgs Stad upprätta ett underlag till en verksamhetsnominering. Under 2023 ska alla nämnder besluta om verksamhetsnominering senast under april månad.

Bakgrund

Göteborgs stad står inför betydande utmaningar avseende finansiering och kompetensförsörjning. Genom verksamhetsnomineringar får alla nämnder möjlighet att påverka stadens budgetarbete i ett tidigt skede. I verksamhetsnomineringen bör nya förutsättningar, i förhållande till 2023 års budget, framgå.

Inför arbetet med kommande års budget och verksamhetsnominering har förvaltningen tagit fram en omvärldsanalys, se bilaga 2. Omvärldsanalysens ambition är att belysa skeenden i när- och omvärlden som med stor sannolikhet och i olika utsträckning kan komma att påverka grundskolenämndens verksamhets- och ansvarsområde. Omvärldsanalysen beskriver bland annat nämndens förutsättningar då det gäller befolkningsutveckling, ekonomisk utveckling och styrsignaler från såväl nationell som lokal nivå. Den innehåller också en fördjupning om pedagogisk segregation eftersom detta är ett centralt område i nämndens prioriterade strategier i verksamhetsplanen för 2023. För att på ett samhällsplan råda bot på den pedagogiska segregationen är grundskolenämnden beroende av att även andra nämnder, särskilt övriga utbildningsnämnder och socialnämnderna, har goda förutsättningar för att i olika delar av ett barn eller ungdoms liv göra skillnad genom verksamhet av hög kvalitet och kompensera för individers olika förutsättningar.

Befolkningsprognosen visar en förskjutning mot större andel elever i högre åldrar, 13–15 år. Denna förflyttning medför ekonomiska konsekvenser då högstadiet innehåller både fler timmar och ämnen vilket kräver mer resurser än för de yngre åldrarna. Den växande gruppen äldre elever utmanar samtidigt förvaltningens kompetensförsörjning och tillgång till ändamålsenliga lokaler. Under ett par år tillbaka har förvaltningen även sett en ökning av såväl antal som andel elever i grundsärskola vilket också innebär kostnadsökningar och stora utmaningar när det gäller kompetens- och lokalförsörjning. Utmaningar som förvaltningen har att hantera parallellt med ett omfattande utvecklingsarbete för att säkra verksamhet av god kvalitet i samtliga verksamhetsformer. Aktivt arbete för ett hållbart arbetsliv och att behålla kompetens är nödvändigt. Den förändrade elevstrukturen har nämnden uppmärksammat i tidigare års verksamhetsnomineringar. Utifrån det ekonomiska läge som råder bedömer nämnden att omfördelning inom kommunbidraget sannolikt kommer att bli nödvändig.

Andra ekonomiska utmaningar för grundskolenämnden under 2023 är att nämnden inte ges full kompensation för stadens nya hyresmodell och kommuncentrala verksamheter. Även senaste årets snabba inflationsökning skapar osäkerhet avseende möjligheten att hantera pris- och löneökningar.

Förvaltningens bedömning

Det finns i nuläget inget som talar för att de externa faktorer som påverkar stadens ekonomiska läge blir mer gynnsamma under 2024 än 2023, snarare tvärt om. Det ekonomiska läget med högre kostnader inom en rad områden kommer att utmana hela samhället och inte minst kommunsektorn och personalintensiv verksamhet som återfinns inom grundskolenämnden. Förvaltningen är väl medveten om att i det läge som råder kommer det bli svårt att få tilldelning som möter alla kostnadsökningar.

För att kunna hantera de utmaningar som väntar är det viktigt att styrningen från nämnden såväl som kommunfullmäktige är tydlig och långsiktig. Att prioritera skarpt blir avgörande för både nämnd och förvaltning. Med långsiktiga planeringsförutsättningar kan förvaltningen bedriva ett strategiskt och långsiktigt arbete för ökad effektivitet och måluppfyllelse. Det gäller till exempel den fortsatta implementeringen av de beslut som nämnden fattat efter skolenhetsutredningen steg 1 och 2 avseende organisering av utbildningsverksamheten, åtgärder för minskad administration och riktade åtgärder för att motverka den pedagogiska segregationen.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef